

Оксана Бондарчук, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної преси та інформації
Тарас Лильо

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ СТАНДАРТІВ НА ПРИКЛАДІ «THE NEW YORK TIMES» І «THE TEHRAN TIMES»

У статті розкрито особливості висвітлення новин про російсько-українську війну у щоденних виданнях «The New York Times» і «The Tehran Times». Описано порушення та досліджено важливість дотримання журналістських стандартів у цих виданнях.

Ключові слова: журналістські стандарти, порівняльний аналіз, російсько-українська війна, об'єктивність, достовірність.

Сучасний світ інформації визначається багатоманітністю джерел та різноманітням підходів до представлення новин. Журналістика, як важлива сфера суспільства, є одним з визначальних чинників формування громадської думки. Тому у цьому контексті виникає важливе завдання – дотримуватися стандартів журналістики, зокрема під час висвітлення війни. Порівняльний аналіз журналістських стандартів важливий для розуміння та оцінки того, як різні культурно-географічні фактори впливають на спосіб подання інформації.

З початку повномасштабного вторгнення увага до України та російсько-української війни значно зросла у всьому світі, зокрема у виданнях «The New York Times» та «The Tehran Times».

Щоденні видання «The New York Times» і «The Tehran Times» є впливовими та популярними у регіонах свого поширення та відіграють важливу роль у формуванні громадської думки щодо подій російсько-української війни.

«The New York Times» – одна з найстаріших і третя за популярністю щоденна газета в США, а «The Tehran Times» - іранська англомовна щоденна газета.

Американська щоденна газета «The New York Times» загалом відзначається високим рівнем журналістської етики. «The New York Times» писала про російське вторгнення на територію України ще з 2014 року. Проте з 24 лютого 2022 року кількість публікацій на цю тему значно зросла. Про війну видання пише так: «жорстока і кривава війна в Україні спустошила країну, ще більше ізолювала Росію від Заходу та посилила економічну небезпеку в усьому світі» [6, с. 5].

Стандарти цього видання свідчать про об'єктивність, достовірність фактів та зобов'язання перед читачами. Видання намагається забезпечити точність та неупередженість у своїх матеріалах. Проте є випадки, коли журналісти порушують стандарти, суб'єктивно тлумачать події, та використовують підміну понять. До прикладу, «The New York Times» майже у всіх матеріалах називає війну в Україні війною. Проте у деяких матеріалах, зокрема в статті «Війна в Україні ускладнюється, а Америка не готова» [7, с. 5] газета декілька разів називає війну в Україні «конфліктом»: «Конфлікт між Україною та Росією може прийняти «більш непередбачувану та потенційно ескалаційну траєкторію...». Розслідування про те, чому російська армія зазнавала поразок в російсько-українській війні вийшло під заголовком «Війна Путіна» [4, с. 5].

Автори газети суб'єктивно тлумачать події та явища, що призводить до виникнення перешкод для об'єктивного сприйняття інформації читачем. Зокрема, в статті під назвою «Війна в Україні ускладнюється, а Америка не готова» [7, с. 5] автори ставлять під сумнів перемогу України. У матеріалі можна прослідкувати наративи про те, що Україна повинна віддати свої території Росії, щоб завершити війну: «українським лідерам доведеться ухвалити болючі територіальні рішення, яких вимагатиме будь-який компроміс» [7, с. 5].

Журналісти газети порушують принцип точності та повноти інформації. У своїх матеріалах вони не враховують історичний контекст про те, що російсько-українська війна триває ще з 2014 року. До прикладу, в матеріалі «Нова жорстока фаза жажливої війни Путіна в Україні» [2, с. 4] автор пише: «якщо раніше Україна не була ворогом, то тепер пан Путін переконався, що це ворог» та висловлює тезу про те, «що росіяни знають, що Україна не сприймалася як ворог, а тим більше як смертельний».

Проте варто зазначити, що повідомляючи про перебіг подій на лінії фронту видання не обмежується лише одним джерелом інформації. Важливими джерелами інформації для газети є військові аналітики з Інституту вивчення війни та Rochan Consulting.

Попри деякі порушення, «The New York Times», на відміну від «The Tehran Times» переважно дотримується свого кодексу етики. Натомість «The Tehran Times» виявляє вплив політичних та культурних факторів на зміст інформації, що відображається у вибіркового підході до подання новин та обробці фактів.

До прикладу, газета називає війну, яку Росія розпочала проти України маніпулятивними поняттями, такими як «українсько-російська криза», «військова операція Росії», «українська війна», «війна в Україні», що формує у читачів хибне уявлення про російсько-українську війну.

Шляхом підміни понять газета сприяє спотвореному розумінню подій. Наприклад, заголовок статті «Україна війною загрожує всьому світу» створює в аудиторії неправильне враження про те, хто розпочав війну та хто є агресором.

Газета порушує принцип достовірності, поширюючи неправдиву інформацію. Видання опублікувало інтерв'ю, в якому респондент просуває проросійські наративи: «Росія розпочала свою спецоперацію в Україні, щоб денацифікувати її, демілітаризувати та забезпечити нейтральність країни» [5, с. 5]. Окрім того, видання поширює фейкову інформацію. В одній зі статей газета пише: «Президент України Володимир Зеленський пошкодував, що Захід його «залишив на самоті» та заявив про готовність оголосити нейтралітет» [1, с. 4].

В матеріалах можна прослідкувати, що газета «The Tehran Times» виправдовує війну, яку Росія розпочала проти України. Видання пише про те, що Путін відчуває загрозу з боку України та її партнерів у НАТО і що «Росія захищатиме свої інтереси безпеки, які вона відчайдушно намагалася забезпечити за допомогою гарантій безпеки, яких вона вимагала від Заходу до 24 лютого 2022 року» [8, с. 5].

Видання маніпулює фактами, спотворюючи дійсність. У матеріалі «Західне лицемірство над Україною» газета пише: «Замість того, щоб виступати з мирними ініціативами для вирішення кризи, схоже, Захід хоче продовження бойових дій» [9, с. 5], а також те, що нібито Україну навіть покинули її союзники, зокрема США та Велика Британія, що є неправдивою інформацією.

Шляхом тенденційного підбору респондентів, газета намагається сформуванню в читача антиукраїнську позицію, зокрема маніпулюючи такими тезами як «Захід ставиться до України прихильніше, ніж до Ємену». Видання просуває наратив про те, що Захід надає більшого значення війні в Україні, ніж в інших країнах та про те, що Європі та США «притаманні расистські та ісламофобські тенденції» [3, с. 4].

Отож, розбіжності в підходах «The Tehran Times» в порівнянні з «The New York Times» вказують на значущий вплив культурних та політичних чинників на формування редакційної принципів та журналістських стандартів.

На основі проаналізованих публікацій можна зробити висновок про вагомості відмінності у підходах до журналістської етики та стандартів у цих виданнях, враховуючи їхні різні культурні, політичні та соціальні контексти. «The New York Times» переважно дотримується стандартів журналістики, на відміну від іранської газети «The Tehran Times».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Amir Abdollahian emphasizes safe exodus of Iranian residents in Ukraine. Tehran Times. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470540/Amir-Abdollahian-emphasizes-safe-exodus-of-Iranian-residents> (дата звернення 01.12.2023)

2. A brutal new phase of Putin's terrible war in Ukraine. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2023/01/21/opinion/russia-ukraine.html> (дата звернення 01.12.2023)
3. Deafening silence for Yemen, loud outcry for Ukraine. Tehran Times. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470892/Deafening-silence-for-Yemen-loud-outcry-for-Ukraine> (дата звернення 01.12.2023)
4. Putin's war: the inside story of a catastrophe. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/interactive/2022/12/16/world/europe/russia-putin-war-failures-ukraine.html> (дата звернення 01.12.2023)
5. Russia launched special operation in Ukraine to denazify it: analyst. Tehran Times. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470536/Russia-launched-special-operation-in-Ukraine-to-denazify-it> (дата звернення 01.12.2023)
6. Russia-Ukraine war. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/news-event/ukraine-russia> (дата звернення 12.12.2023)
7. The war in Ukraine is getting complicated, and America isn't ready. The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/2022/05/19/opinion/america-ukraine-war-support.html> (дата звернення 01.12.2023)
8. Ukraine war threatens the entire world. Tehran Times. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477884/Ukrainewar-threatens-the-entire-world> (дата звернення 01.12.2023)
9. Western hypocrisy over Ukraine. Tehran Times. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/WesternHypocrisy-over-Ukraine> (дата звернення 01.12.2023)